

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ประเทศไทยหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เจตนารมณ์ที่ชัดเจนประการหนึ่ง คือการปฏิรูปการเมืองและระบบการปกครองราชการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐมากขึ้น นำมาซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทั้งนี้เพื่อความสงบสุข กินดีอยู่ดีของประชาชนในชาติไทย และในหมวด 5 มาตรา 75 บัญญัติว่า “รัฐต้องให้การดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรม ให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน” (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536, หน้า 15) จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้ภาครัฐต้องปฏิรูปการเมืองและพัฒนาระบบราชการและออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ล้วนเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริหารราชการ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างระบบปรับปรุงแนวคิดใหม่ มุ่งเน้นการสร้างประโยชน์ให้กับประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการภาครัฐมากขึ้น คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนเพื่อให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการที่โปร่งใสเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้เปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการตามไปด้วยนำไปสู่การบริหารจัดการยุคใหม่

การบริการยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคที่ต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรม เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) เป็นนักบริหารมืออาชีพจึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารจะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การบริหารจัดการใหม่ ปรับเปลี่ยนปรัชญา ทศนคติ แนวคิดการบริหารจัดการให้มีลักษณะแบบ

เพื่อนร่วมงาน มีการกระจายอำนาจในการบริหารและตระหนักในความสำคัญของ “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) หรือการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม ว่าเป็นเครื่องมือในการบริหารรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมมากที่สุด หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้จำแนกธรรมาภิบาลเป็น 6 ด้านคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เป็นมิติของกระบวนการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูง ในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น เพื่อประกันเรื่องนอรรายการบังหลวงและความไม่มีประสิทธิภาพการบริหารงานอย่างโปร่งใส ให้มีคุณภาพ หลักการบริหารธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่ง ของทุกองค์กรไม่ว่าหน่วยงานราชการหรืองานเอกชนหรือระบบการศึกษาก็มีปัญหาในทุกระดับที่ผ่านมากระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนต้องโปร่งใส คือการตรวจสอบได้และอธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ

การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานด้านวิชาการและการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข ต่อสังคมสืบต่อไป

ในการจัดการศึกษาของประเทศในปัจจุบัน หลังจากมีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นก่อให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา บัญญัติไว้เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543, หน้า 82-84)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นส่วนราชการในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดและแก้ไขการเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา โดยประกอบด้วยเขตท้องที่ ทุกเขตในกรุงเทพมหานคร และให้สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครตั้งอยู่ที่ เขตราชเทวี ประกาศ ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2553 มีสถานศึกษาในความกำกับ ควบคุม ดูแลส่งเสริมหอสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนใน ระดับประถมศึกษา โดยสถานศึกษาในสังกัดมีทั้งหมด 759 โรงเรียน เป็นโรงเรียนของรัฐ 37 โรง และโรงเรียนเอกชน 722 โรง มีวัฒนธรรมในการบริหาร โดยยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม มี ค่านิยมทำงาน โดยใช้หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดจาก การบริหารที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ บ่อยครั้งที่เกิดความเสียหายต่อองค์กร ราชการ ตัวบุคคล มีเรื่องร้าวร้าวเรียนฟ้องร้อง ขอความเป็นธรรม มีคดีความที่ต้องสืบสวน สอบสวนเป็นจำนวนมาก สร้างความขัดแย้งในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมาย บรรยากาศในองค์กรเสียไปจากปัญหาดังกล่าวสถานศึกษาจึงได้นำระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542) มาใช้ในการบริหารงาน ประกอบ กับสำนักนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามและรายงานผล การดำเนินการ ความคืบหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่อคณะรัฐมนตรีตามเวลาที่กำหนดไว้ใน ระเบียบส่งผลให้ การบริหารสถานศึกษาจะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นส่วนหนึ่งในการบริหาร สถานศึกษา

ในปัจจุบันพบว่าสถานศึกษาของรัฐภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน ยังมิได้กำหนดแผนงานและโครงการ เพื่อรองรับหรือปฏิบัติ ตามระเบียบดังกล่าวอย่างจริงจัง และยังมีข้อบกพร่องในเรื่องนิติธรรม คุณธรรม การบริหารงานไม่ โปร่งใส ไม่สามารถประสานความร่วมมือ ที่ดีให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ บริหารที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ มีปัญหาความขัดแย้ง การร้องเรียน ฟ้องร้อง การกล่าวโทษกันในหมู่ครูด้วยกันเอง ครูกับผู้บริหาร ครูกับนักเรียน หรือแม้แต่ครูกับผู้ปกครอง มี เหตุการณ์เกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเกิดความเสียหายแก่ราชการ ตัวบุคคล หากปล่อยทิ้งไว้คง ไม่เป็นผลดีต่อการบริหารการศึกษาคุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ผลการคะแนนการสอบ O-net ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 ในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ระดับชาติการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2553

วิชา	คะแนนเฉลี่ย
ภาษาไทย	36.74
คณิตศาสตร์	44.42
วิทยาศาสตร์	49.03
ภาษาอังกฤษ	26.34
สังคมศึกษา	53.74

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคะแนนสอบโอเน็ตปรากฏว่าในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ยังมีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 ซึ่งยังไม่ตรงตามความต้องการของโรงเรียนแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครอาจยังคงมีปัญหาอุปสรรค จึงส่งผลให้คะแนนโอเน็ตส่งเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของคุณภาพการจัดการศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควรดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจึงสนใจที่จะศึกษาว่าสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาหรือไม่และบุคลากรในสถานศึกษา

ปัญหาการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพทางเพศ จำแนกเป็น เพศชายและเพศหญิง แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ จำแนกเป็นอายุ 40 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่า 40 ปี แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพด้าน

วุฒิการศึกษา จำแนกเป็นระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรี และต่ำกว่าและสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

5. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารตำแหน่งตามสถานภาพด้าน ประสบการณ์ จำแนกเป็นประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี ประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในภาพรวม

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตาม สถานภาพของบุคลากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารของ ผู้บริหารโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพของ บุคลากร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพของ บุคลากร ได้แก่ อายุ จำแนกเป็นอายุ 40 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่า 40 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

4. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพของ บุคลากร ได้แก่ระดับการศึกษา จำแนกเป็นระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพของ บุคลากร ได้แก่ประสบการณ์ จำแนกเป็นประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 8 คน หัวหน้ากิจการ 1 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน รวมโรงเรียนละ 15 คน จาก 37 โรงเรียน จำนวน 555 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนละ 7 คน จำนวน 37 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 259 คน คิดเป็น 45 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ การเลือกกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 39-40) และยอมรับได้ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร วิธีสุ่มโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษาและเนื้อหาสาระ

2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีหลักสำคัญ 6 ข้อ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น

- 1) เพศ
- 2) อายุ

- 3) วุฒิกการศึกษา
- 4) ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาทำการวิจัย ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิด โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีของระเบียบบริหารราชการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยหลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน 6 ดังแสดงในภาพที่ 1.1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันดังต่อไปนี้

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและขยายโอกาสของรัฐ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 37 โรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากลุ่มงานต่างๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไป หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้แก่

1) เพศ หมายถึง สถานภาพทางเพศของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2) อายุ หมายถึง อายุตามปฏิทินของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

2.1) อายุน้อย หมายถึง อายุของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี

2.2) อายุมาก หมายถึง อายุของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

3.1) ปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

3.2) สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

4) ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติในหน้าที่ของผู้บริหาร
โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

4.1) ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติในหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

4.2) น้อยกว่า 10 ปี ประสบการณ์มาก หมายถึงระยะเวลาที่ปฏิบัติในหน้าที่ของ
ผู้บริหาร โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานครตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่
ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542
หน้าที่ 15 ซึ่งมี 6 หลัก ได้แก่

1) หลักนิติธรรม หมายถึง โรงเรียนมีการจัดระบบการบริหารวิชาการสอดคล้องกับ
สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษา การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกำหนด
ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การจัดทำและเสนองบประมาณตามระเบียบกำหนด
การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ตามระเบียบการเลื่อนขั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ การส่งเสริมและ
พัฒนาบุคลากรให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ การแบ่งงานตาม

สายงานชัดเจน การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และมีการจัดระบบควบคุมภายในตามระเบียบ

2) **หลักคุณธรรม** หมายถึง โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพอย่างหลากหลายและเท่าเทียมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมกับบุคลากร การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม การควบคุมการใช้งบประมาณตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความเป็นธรรม การสนับสนุนให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย การจัดสรรทุนการศึกษาให้นักเรียนอย่างเหมาะสม การรับนักเรียนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม และมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ

3) **ด้านความโปร่งใส** หมายถึง โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองตรวจสอบข้อมูลการทำงาน ผลการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรตัดสินใจตัดสินใจเรียนด้วยความถูกต้องตรวจสอบได้ การให้ผลการเรียนอย่างเป็นธรรม มีการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงาน เปิดเผย และเป็นไปตามขั้นตอนของกฎกระทรวง การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรอย่างเป็นธรรม สามารถตรวจสอบและเปิดเผยได้ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้บุคลากรและสาธารณชนรับทราบและมีการประสานงานอย่างโปร่งใส

4) **ด้านการมีส่วนร่วม** หมายถึง มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการ การเชิญวิทยากรผู้มีปัญญาท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นต่อการใช้งบประมาณได้ มีการระบบทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษา การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และให้บุคลากรจัดระบบควบคุมภายใน

5) **ด้านความรับผิดชอบ** หมายถึง การให้บุคลากรจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาระบบนิเทศงานวิชาการ สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร การใช้จ่ายงบประมาณตามแผน การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียนและบุคลากร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทันตามเวลาและมีประสิทธิภาพ การพิจารณาการย้ายเข้า-ออกของนักเรียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้และสื่อสารอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และโรงเรียนดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

6) ด้านความคุ้มค่า หมายถึง การจัดทำและการพัฒนาสื่อ สื่อ นวัตกรรมที่เน้นการนำวัสดุเหลือใช้มาจัดทำ การพัฒนาอาคารสถานที่ การวางแผนการจัดหางบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การใช้งบประมาณอย่างสมดุล การมอบหมายงานคำนึงถึงความสามารถของบุคลากร การลดขั้นตอนการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมแก่นักเรียนอย่างหลากหลายและมีประโยชน์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครในภาพรวม
2. ได้ทราบถึงความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง
3. ได้ทราบถึงความแตกต่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ได้แก่ อายุ 40 ปีขึ้นไป และอายุต่ำกว่า 40 ปี
4. ได้ทราบถึงความแตกต่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
5. ได้ทราบถึงความแตกต่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ได้แก่ ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 10 ปี
6. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการบริหารสถานศึกษา เพื่อการวางนโยบายเพื่อการบริหารสถานศึกษา
7. ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการทำวิจัยในรูปแบบอื่น เช่น การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงนโยบาย การวิจัยเชิงอนาคต